

Proa

FLANNERY O'CONNOR

Tots els contes

Traducció d'ERNEST RIERA

FLANNERY O'CONNOR

TOTS ELS CONTES

Traducció d'Ernest Riera

Proa

Proa
A Tot Vent

Títol original: *The Complete Stories*

© 1946, 1948, 1956, 1957, 1958, 1960, 1961, 1963, 1964, 1965, 1970, 1971 pels hereus de Mary Flannery O'Connor. © 1949, 1952, 1960, 1962 per Flannery O'Connor.
© 1971, pels hereus de Mary Flannery O'Connor. Les deu històries d'*Un bon home costa de trobar*, copyright © 1953, 1954, 1955 per Flannery O'Connor s'utilitzen sota un acord especial.

© de la traducció: Ernest Riera Arbussà, 2010

L'edició d'aquesta obra va comptar amb una subvenció de la Institució de les Lletres Catalanes l'any 2010

Generalitat de Catalunya
Institució de les Lletres Catalanes

Primera edició en llengua catalana: 2011

Primera edició en aquesta col·lecció: novembre del 2024

© d'aquesta edició: Raval Edicions, SLU, Proa

Diagonal, 662-664

08034 Barcelona

www.proa.cat

Fotocomposició: Víctor Igual

DIPÒSIT LEGAL: B. 18.715-2024

ISBN: 978-84-19657-87-9

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor.

La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.

En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement.

A Grup62 agraiem que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web

www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

TAULA

El gerani	9
El barber	25
Gat salvatge	39
La collita	49
L'indiot	61
El tren	77
El pelador	89
El cor del parc	113
Un cop de bona fortuna	131
Enoch i el gorilla	149
Un bon home costa de trobar	161
Una trobada tardana amb l'enemic	181
La vida que salvi pot ser la seva	195
El riu	211
Un cercle dins el foc	233
L'expatriat	259
Un temple de l'esperit sant	313
El negre artificial	329
Bona gent de pagès	357
Mai no ets tan pobre com quan ets mort	385
Greenleaf	409
Una vista dels boscos	441
El calfred perdurable	469
Les comoditats de la llar	503
Tot el que progressa ha de convergir	531
El festival de Partridge	553
Els esguerrats entraran primers	585
¿Per què els pagans són presa de la còlera?	635

Revelació	641
L'esquena de Parker	669
El dia del judici	695

EL GERANI

El vell Dudley va plegar-se dins de la cadira que gradualment modelava perquè adoptés la seva forma, i va mirar per la finestra cap a una altra finestra a quatre metres i mig de distància, emmarcada en maó vermell ennegrit. Esperava el gerani. El treien cada matí cap a les deu i l'entraven a dos quarts de sis. La senyora Carson, a casa, tenia un gerani a la finestra. Hi havia un munt de geranis, a casa, geranis molt més bonics. Els nostros sí que són geranis, va pensar el vell Dudley, no pas això tan rosa tan pàl·lid amb aquell llaç de paper verd. El gerani que treien a la finestra li recordava el noi dels Grisby, a casa, que tenia pòlio i que havien de treure a fora amb la cadira de rodes perquè parés el sol. La Luti-sha hauria agafat aquest gerani i l'hauria plantat a terra i en poques setmanes hauria tingut una planta que hagués valgut la pena de mirar. Aquesta gent de l'altra banda del carreró no sabien pas què fer-ne. El treien i deixaven que el sol el rostís tot el dia, i el posaven tan a la vora de l'ampit que el vent gairebé el podia fer caure. No sabien pas què fer-ne, no ho sabien. No l'haurien d'haver tingut allà. El vell Dudley va notar com se li feia un nus a la gola. La Lutish podia fer arrelar qualsevol cosa. En Rabie també. Tenia la gola ben tibant. Va tirar el cap enrere i va provar d'esbandir els pensaments. Podia pensar en ben poques coses que no li posessin la gola d'aquella manera quan hi pensava.

La seva filla va entrar a l'habitació.

—¿No vols sortir a fer un volt? —li va preguntar. Semblava com si l'haguessin fet enfadar.

Ell no li va tornar contesta.

—¿I doncs?

—No. —El vell Dudley es va preguntar quant de temps s'estaria la seva filla allà dreta. Ella feia que els ulls se li possessin igual que la gola. Se li humitejarien i ella ho veuria. Ja ho havia vist abans, i havia posat cara de sentir pena per ell. També havia posat cara de sentir pena per ella mateixa; però bé que s'ho hauria pogut estalviar, va pensar el vell Dudley, si l'hagués deixat estar en pau... si l'hagués deixat estar on era, a casa, i no s'hagués encaparrat amb el seu deure com a filla i tot allò. Va sortir de l'habitació, i va deixar enrere un sospir audible que es va arrossegar per tot el cos del vell Dudley i li va recordar aquell únic minut —això sí que no va ser culpa d'ella—, aquell minut en el qual ell havia volgut, tot d'una, anar-se'n a viure a Nova York amb la seva filla.

Se n'hauria pogut escapolar. S'hi hauria pogut entossudir i hauria pogut dir a la seva filla que passaria la resta de la seva vida al lloc on sempre l'havia passada, li enviés o no li enviés ella diners cada mes, ja aniria fent amb la seva pensió i amb feinetes. Es podia quedar el seu coi de diners... li feien més falta a ella que no pas a ell. A ella ja li hauria agradat, que el seu deure com a filla quedés saldat d'aquella manera. Llavors hauria pogut dir que, si el vell Dudley es moria sense tenir els seus fills al costat, era només per culpa d'ell mateix i de ningú més; si es posava malalt i no hi havia ningú que pogués estar per ell, doncs ell s'ho havia buscat, hauria pogut dir la seva filla. Però hi havia aquella cosa a dintre del vell Dudley que havia volgut veure Nova York. Havia estat una vegada a Atlanta quan era petit, i havia vist Nova York en una pel·lícula. *Ritme de la Gran Ciutat*, es deia. Les grans ciutats eren llocs importants. Aquella cosa a dintre seu l'havia distret només per un instant. Aquella ciutat que havia vist en aquella pel·lícula tenia un lloc per a ell! Era una ciutat important i tenia un lloc per a ell! I havia dit que sí, que hi aniria.

Devia estar malalt, quan ho va dir. Era impossible, que estigués bo i que hagués dit allò. Devia estar malalt, i ella

estava tan encaparrada amb el seu deure com a filla, que l'havia obligat a acceptar si us plau per força. ¿Per què havia hagut de venir-lo a veure des d'allà dalt, només per empi-par-lo? Ell ja anava bé. Tenia la seva pensió, que el deixava menjar, i feia feinetes que li permetien pagar la seva habitació a la casa d'hostes.

La finestra d'aquella habitació li deixava veure el riu: espès i vermell, maldant per córrer damunt de les roques i tombar pels revolts. Va provar de recordar com era, el riu, a més de vermell i lent. Va afegir taques verdes per representar els arbres a banda i banda, i un puntet marró corrent amunt on hi havia les escombraries. Ell i en Rabie hi havien pescat cada dimecres en una barca plana. En Rabie es coneixia el riu trenta quilòmetres amunt i trenta quilòmetres avall. No hi havia cap altre negrot al comtat de Coa que se'l conegués com ell. En Rabie s'estimava el riu, però al vell Dudley el riu no li havia dit mai res. Ell només en volia els peixos. Li agradava tornar a casa a la nit amb una llarga enfilada de peixos, i deixar-los caure a la pica.

—N'he pescat uns quants —deia. Fa falta un home de debò, per pescar uns peixos així, deien sempre les senyoretes de la casa d'hostes. Ell i en Rabie començaven a primera hora del matí de dimecres i pescaven tot el dia. En Rabie trobava els llocs i remava; el vell Dudley sempre era el que pescava. A en Rabie li era igual, pescar... a ell li agradava el riu, i prou.

—No serveix darrè qui tiri la canya d'allà, mestre —deia—. D'allà no n'hià peixos. Aquet riu non'maga cap, de peix per'quí, nossenyó. —I llavors en Rabie reia per sota el nas i feia lliscar la barca corrent avall. Així era en Rabie. Sabia robar més fi que una fura, però també sabia on eren els peixos. El vell Dudley sempre li donava els més petits.

El vell Dudley havia viscut al pis de dalt, a l'habitació de la cantonada de la casa d'hostes, des que la seva dona s'havia mort l'any 22. Ell protegia les senyoretes. Era l'home de la casa i feia les coses que se suposava que havia de fer l'home

de la casa. Era una feina avorrida, a les nits, quan les senyoretetes xerraven i feien ganxet a la saleta i l'home de la casa havia d'escoltar i jutjar les guerres d'orenetes que piulaven i asprejaven intermitentment. Però de dia, tenia en Rabie. En Rabie i la Lutisha vivien al soterrani. La Lutish cuinava i en Rabie s'encarregava de la neteja i de l'hort; però en sabia un munt, en Rabie, d'escapolir-se amb la feina a mig fer i anar a ajudar el vell Dudley amb qualsevol projecte que tingués entre mans: fer un galliner o pintar una porta. Li agradava escoltar, li agradava sentir coses d'Atlanta de quan el vell Dudley hi havia anat, i de com es muntaven les escopetes per dintre, i de totes les altres coses que el vell sabia.

A vegades, a la nit, sortien a caçar sarigues. No van caçar mai ni una trista sariga, però al vell Dudley li agradava de tant en tant fugir de les senyores, i sortir de cacera era una bona excusa. A en Rabie no li agradava anar a caçar sarigues. No van caçar mai cap sariga; ni tan sols no en van acorrallar cap dalt d'un arbre; i a més, ell era sobretot un negrot d'aigua.

—Aqueta nit no'nirem pas de caçar sarigues, ¿eh, mestre? Ting'una coseta qu'hai de fer —deia en Rabie quan el vell Dudley començava a parlar de gossos i d'escopetes.

—¿A qui li robaràs els pollastres, aquesta nit? —deia el vell Dudley amb un somriure que ensenyava totes les dents.

—Messembla qu'iqueta nit 'niré de caçar sarigues —sospirava en Rabie.

El vell Dudley agafava la seva escopeta i la desmuntava i, mentre en Rabie netejava les peces, ell li explicava el mecanisme. Llavors la tornava a muntar. En Rabie sempre quedava meravellat per la manera que tenia de tornar-ho a muntar tot. Al vell Dudley li hauria agradat poder explicar Nova York a en Rabie. Si hagués pogut ensenyar Nova York a en Rabie, la ciutat ja no hauria estat tan gran... ja no s'hauria sentit tan pressionat per totes bandes cada cop que sortia al carrer.

—No és pas tan gran —hauria dit—. No deixis que et faci impressió, Rabie. És igual que qualsevol ciutat i les ciutats no són pas tan complicades.

Però sí que ho eren. Nova York era elegant i plena de gent en un moment determinat, i bruta i ben morta al següent. La seva filla ni tan sols no vivia en una casa. Vivia en un edifici, el del mig d'una filera d'edificis ben iguals entre ells, tots de color vermell ennegrit i gris, amb un munt de gent que tenien les boques aspres i que es repenjaven a les seves finestres per mirar altres finestres i altra gent que també se'ls miraven, exactament igual que ells. A dins de l'edifici, podies anar amunt i podies anar avall i només hi trobaves passadissos que et recordaven una cinta mètrica, amb una porta cada cinc centímetres. Recordava que l'edifici l'havia enlluernat, la primera setmana. Es despertava tot esperant que els passadissos haguessin canviat de la nit al dia, i treia el cap per la porta i els veia allà com sempre, ben iguals, com una filera de gosseres. Amb els carrers passava el mateix. Es preguntava on arribaria, si caminava fins al final d'un d'aquells carrers. Una nit va somiar que ho feia, i va acabar al final del mateix edifici: enlloc.

La setmana següent havia adquirit més consciència de la filla i del gendre i del seu fill: no hi havia cap lloc al pis on no pogués fer-los nosa. El gendre era estrany. Conduïa un camió i només venia els caps de setmana. Deia «nah» en comptes de «no» i no sabia què era una sariga. El vell Dudley dormia a l'habitació del noi, que tenia setze anys; amb ell no s'hi podia parlar. Però a vegades, quan la seva filla i el vell Dudley estaven tots sols a l'apartament, ella s'asseia i parlava amb ell. Però primer havia de pensar en alguna cosa per dir. Generalment la conversa de la seva filla perdia pistonada abans no hagués passat el temps adient per aixecar-se i anar a fer alguna altra cosa, i per tant ell també li havia de dir alguna cosa. Ell sempre provava de dir alguna cosa que no hagués dit abans. Ella mai no se l'escoltava, la segona vegada que repetia alguna cosa. Ella tenia cura que el seu pare pas-

sés els seus últims anys de vida amb la família, i no pas en una casa d'hostes atrotinada plena de velles amb els caps que no paraven de tremolar. Ella complia amb el seu deure. Tenia germans i germanes que no ho feien.

Una vegada se'l va endur a comprar, però ell anava massa a poc a poc. Van agafar un «metro»: un tren que va per sota terra, com per dins d'una gran cova. La gent entrava i sortia dels trens com aigua que bull, pujaven les escales i sortien als carrers. Baixaven pels carrers i baixaven les escales i pujaven als trens... negres i blancs i grocs, tots barrejats com les verdures a la sopa. Tot bullia. Els trens passaven pels túnels, sortien per uns canals, i tot d'una s'aturaven. La gent que sortia empenyia la gent que entrava i se sentia un soroll i el tren tornava a anar-se'n. El vell Dudley i la seva filla van haver d'agafar tres trens diferents abans no van arribar on anaven. Ell es preguntava per què la gent sortia mai de casa seva. Tenia la sensació que la llengua li havia baixat fins a l'estómac. La seva filla el tenia agafat per la màniga de la jaqueta i l'arrossegava per entre la gent.

També van agafar un tren que passava per dalt del carrer. Ella va dir que es deia «El», que volia dir «elevat». Van haver de pujar a una andana que estava molt enlaire, per poder agafar-lo. El vell Dudley va mirar per damunt de la barana i va veure a sota seu tot de gent que corria i cotxes que passaven. Es va marejar. Agafat amb una mà a la barana, es va aclofar fins a seure al terra de fusta de l'andana. La filla va cridar i li va estirar el braç per allunyar-lo de la vora de la plataforma.

—¿Que vols caure i matar-te? —va cridar.

Per una esquerdada de les fustes, el vell Dudley podia veure els cotxes que pujaven carrer amunt.

—M'és igual —va murmurar—, m'és igual caure o no.

—Au va —va dir ella—, ja et trobaràs millor quan arribem a casa.

—¿A casa? —va repetir ell. Els cotxes es movien sota seu seguint un ritme determinat.

—Au va —va dir ella—, que ja arriba; tenim el temps just per agafar-lo. —Sempre tenien el temps just per agafar qualsevol tren.

Aquell el van poder agafar. Van tornar a l'edifici i a l'apartament. L'apartament era massa atapeït. No es podia estar enlloc on no hi hagués una altra persona. La cuina donava al lavabo i el lavabo donava a tot arreu i sempre acabaves al mateix lloc on havies començat. A casa, hi havia el pis de dalt i el soterrani i el riu i el centre del poble, davant de Fraziers... coi de gola, un altre cop.

El gerani anava tard, avui. Eren dos quarts d'onze. Normalment el treien fora a un quart.

En alguna banda, passadís avall, una dona va xisclar alguna cosa inintelligible al carrer; una ràdio escampava la música gastada d'un serial, i un cubell d'escombraries va caure amb estrèpit per unes escales d'incendis. La porta de l'apartament del costat es va tancar de cop i unes passes ben definides es van afanyar passadís avall. «Deu ser el negrot», va murmurar el vell Dudley. «El negrot de les sabates ben enllustrades». Feia una setmana que el vell Dudley vivia allà quan el negre va traslladar-s'hi. Aquell dijous ell es mirava des de la porta les gosses del passadís, quan un negrot va entrar a l'apartament del costat. Duia jaqueta i pantalons de ratlles, grisos, i una corbata de color torrat. El coll de la camisa era emmidonat i blanc i li dibuixava una línia ben tallada al voltant de la gola. Les sabates eren enllustrades i de color torrat, li feien joc amb la corbata i la pell. El vell Dudley es va gratar el cap. No sabia que la mena de gent que havia de viure apilonada en un edifici es pogués permetre de tenir criats. Es va enriolar. Sí que els faria servei, un negrot guarnit amb la roba dels diumenges. Potser aquell negre es coneixia el territori i els boscos de per aquí... o potser sabia com arribar-hi. Potser podrien anar a caçar. Potser podrien trobar un bon rierol en alguna banda. Va tancar la porta i se'n va anar a l'habitació de la filla.

—Ei! —va cridar—, els del costat han agafat un negrot. El deuen voler perquè netegi. ¿A tu et sembla que se'l quedaran tots els dies?

Ella va aixecar el cap, mentre feia el lit.

—¿Què dius, ara?

—Dic que han agafat un criat, aquí al costat... un negrot... tot mudat amb roba de diumenge.

Ella se'n va anar a l'altra banda del lit.

—Deus estar boig —va dir—. L'apartament del costat és buit, i a més, ningú de per aquí no es pot permetre un criat.

—Et dic que l'he vist —va dir el vell Dudley, enriolat—. Hi ha entrat encorbatat i amb el coll de la camisa ben blanc... i amb unes sabates amb punta.

—Si hi ha entrat, és perquè se'l deu estar mirant per llogar-lo ell —va murmurar la seva filla. Se'n va anar cap al tocador i va començar a remenar-hi coses.

El vell Dudley va riure. La filla podia tenir molta gràcia, quan volia.

—Doncs mira —va dir—, em sembla que hi aniré i li preguntaré quin dia fa festa. Potser el podré convèncer, si li agrada pescar —i es va fer uns copets a la butxaca per fer-hi dringar les dues monedes de vint-i-cinc centaus que hi tenia. Abans no va poder sortir al passadís, ella va venir corrent i el va fer entrar d'una estrebada.

—¿Que no hi sents? —va escridassar-lo—. El que t'he dit és veritat. Si ha entrat aquí al costat, és que l'ha llogat ell, l'apartament. Tu no li facis cap pregunta ni li diguis res de res. No vull tenir problemes amb negres.

—¿Vols dir —va murmurar el vell Dudley—, que viurà aquí al costat de casa vostra?

Ella va arronsar les espatlles.

—Suposo que sí. I tu, estigues per les teves coses —va afegir—. No vull que t'hi fiquis per res.

Aquesta va ser justament la manera que va tenir de dir-ho. Com si ell no tingués ni mica de seny. Però després sí

que la va renyar. Li va deixar les coses clares i ella va entendre què volia dir.

—No et van pas criar per viure d'aquesta manera! —va dir el vell Dudley, amb una veu com un tro—. No t'han criat pas per viure de costadet amb negrots que es pensen que són tan bons com tu, i a sobre que et pensis que jo me n'aniria a fer gresca amb algú com ell! Si et penses que vull tenir res de res a veure amb ells, t'has begut l'enteniment. —Va haver de frenar una mica, llavors, perquè la gola se li començava a empetitir. Ella s'estava allà dreta, ben tibada, i li va dir que vivien on es podien permetre de viure, i que s'ho miraven d'agafar tan bé com podien. La seva filla li va clavar un sermó a ell! Llavors se'n va anar, ben tibada, sense dir ni una paraula més. Ella era així. Provava de fer-se la santa amb les espatlles encarcerades i el cap ben alt. Com si ell fos un ximple. Ja ho sabia, que els ianquis deixaven que els negres entressin per la porta principal i que els deixaven seure als sofàs, però no hauria dit mai que la seva pròpia filla, que havia estat criada com cal, acceptés de viure de costat amb ells... i després, a sobre, que es pensés que ell no tenia prou seny per no barrejar-s'hi. Ell, justament!

Es va aixecar i va agafar un diari d'una altra cadira. Tant per tant, quan ella tornés a entrar faria veure que llegia. No valia la pena, tenir-la allà dreta mirant-se'l, pensant que havia de rumiar alguna cosa que ell pogués fer. Es va mirar per damunt del diari la finestra a l'altra banda del carreró. El gerani encara no hi era. Mai no havia trigat tant. El primer dia que l'havia vist, ell s'estava allà assegut, mirant-se l'altra finestra per la finestra, i va fer un cop d'ull al rellotge per saber quanta estona feia que havia esmorzat. Quan va tornar a aixecar la vista, el gerani era allà. El vell Dudley es va sobresaltar. No li agradaven les flors, però el gerani no semblava una flor. Semblava el noi malalt dels Grisby, i era del color de les cortines que les senyoretes tenien al saló, i el llaç de paper s'assemblava al llaç que portava la Lutish a l'uniforme dels diumenges. A la Lutish li agradava molt anar en-

faixada. A la majoria de negres els agradava, va pensar el vell Dudley.

La filla va tornar a passar per allà. Ell tenia la intenció d'estar-se mirant el diari, quan tornés a passar.

—¿Em pots fer un favor? —va dir ella, com si tot d'una se li hagués acudit un favor que ell li podia fer.

El vell Dudley esperava que no el volgués fer anar a la botiga una altra vegada. L'últim cop es va perdre. Tot aquell coi d'edificis li semblaven iguals. Va fer que sí amb el cap.

—Baixa al tercer pis i demana a la senyora Schmitt que em deixi el patró de les camises que fa servir per a en Jake.

¿Per què no el podia deixar seure en pau? No li feia cap falta, el patró de les camises.

—D'acord —va dir ell—. ¿Quin número és?

—El número 10... igual que aquest. Just on som nosaltres, tres pisos més avall.

El vell Dudley sempre tenia por que quan sortís a les gosseres s'obris una porta tot d'una i un dels homes amb nas punxegut que es repenjaven a les finestres en samarreta li preguntés amb un gruny: «¿Què hi fas, tu, aquí?». La porta de l'apartament del negrot era oberta, i va poder-hi veure una dona asseguda en una cadira al costat de la finestra.

—Negrots ianquis —va murmurar. La dona duia unes ulleres sense muntura i tenia un llibre a la falda. Als negrots no els sembla que van mudats fins que es posen unes ulleres, va pensar el vell Dudley. Va recordar les ulleres de la Lutish. Havia estalviat tretze dòlars per comprar-se-les. Llavors va anar al metge i li va demanar que se li mirés els ulls i li digués com havien de ser de gruixudes les ulleres. Ell li va fer mirar dibuixos d'animals per un mirall i li va posar una llum als ulls i li va mirar el cap per dintre. Després li va dir que no necessitava ulleres. Ella es va empipar tant que va cremar el pa de blat de moro tres dies seguits, però es va comprar igualment unes ulleres a la botiga de tot a deu centaus. Només li van costar un dòlar amb noranta-vuit, i se les posava cada diumenge.— Els negrots són així —va dir el vell Dud-

ley, i va riure per sota el nas. Es va adonar que havia fet so-
roll, i es va tapar la boca amb la mà. Algú hauria pogut sen-
tir-lo des d'algun dels apartaments.

Va baixar el primer tram d'escalas. Quan baixava el se-
gon va sentir passes que pujaven. Va mirar per la barana i va
veure que era una dona, una dona grassa amb un davantal
posat. Vista des de dalt, s'assemblava una mica a la senyora
Benson, de casa. Es va preguntar si li dirigiria la paraula.
Quan estaven a quatre esglaons l'un de l'altre, ell va aventu-
rar una mirada, però la dona no se'l mirava pas. Quan van
estar al mateix esglaó, ell va aixecar els ulls un instant i ella sí
que li mirava la cara, fredament. Llavors la dona ja el va dei-
xar enrere. No havia dit ben res. Ell va notar un pes a l'estó-
mac.

Va baixar quatre pisos en comptes de tres. Llavors en va
tornar a pujar un i va trobar el número 10. La senyora
Schmitt va dir que d'acord, que s'esperés un moment i li
aniria a buscar el patró. Va enviar un dels nens perquè l'hi
portés. El nen no va dir res.

El vell Dudley va començar a pujar les escalas. Allò s'ho
havia d'agafar més a poc a poc. Ho trobava cansat, pujar. Ho
trobava cansat tot, la veritat. Tan bé que li anava, que en
Rabie li fes els encàrrecs i les corredisses. En Rabie era un
negrot molt lleuger de peus. Podia entrar en un galliner que
ni les gallines se n'adonessin, i sortir amb el pollastre més
gras que hi havia per fregir, sense que cap animal alcés la
veu. I era ràpid, també. En Dudley sempre havia anat més
aviat a poc a poc. És el que li passa a la gent una mica grassa.
Va recordar una vegada que ell i en Rabie caçaven guatlles
prop de Molton. Tenien un gos perdiguer que podia trobar
una niuada més ràpid que cap Pointer de primera. No servia
de res, aquell gos, a l'hora de cobrar-les, però sempre les
sabia trobar, i després es quedava quiet com una soca morta
quan tu apuntaves als ocells. Aquella vegada, el gos es va
aturar com si estigués congelat.

—Aqueta'n serà una de grossa —va xiuxiuejar en Ra-

bie—, m'ho noto. —El vell Dudley va aixecar l'escopeta lentament a mesura que avançaven. Havia d'anar amb compte amb les agulles de pi. El terra n'era ple, i el feien relliscós. En Rabie canviava el pes d'una banda a l'altra, aixecava i tornava a dipositar els peus al damunt de les agulles encerades amb una cura inconscient. Mirava directament cap endavant i avançava amb rapidesa. El vell Dudley tenia un ull que mirava cap endavant i un altre que mirava a terra. Si el terreny feia baixada, ell relliscava perillosament cap endavant, o si en pujava un tros costerut, relliscava cap avall.

—¿No val més que'ls dispari jo, els ocells, aquest cop, mestre? —va suggerir en Rabie—. Vostè nostà mai lleuger de peus, si és dilluns. Si cau per una d'aquetes baixades, farà fugí'ls ocells abans no'xequi l'escopeta.

El vell Dudley volia fer-se la niuada. N'hauria pogut encertar quatre, fàcil.

—Ja ho faré jo —va murmurar. Va aixecar l'escopeta a l'alçada de l'ull i va avançar. Alguna cosa es va bellugar sota seu i els talons li van relliscar. L'escopeta se li va disparar i la niuada es va escampar pels aires.

—Era un aviram molt maco, aquest qu'hem dixerat que se'nscapés —va sospirar en Rabie.

—Ja en trobarem una altra, de niuada —va dir el vell Dudley—. Ara treu-me d'aquest coi de forat.

Hauria pogut fer-se cinc d'aquells ocells, si no hagués caigut. Els hauria pogut encertar com si fossin llaunes al capdamunt d'una tanca. Es va acostar una mà a l'orella i va allargar l'altra. Els hauria pogut encertar com ànecs en una parada de fira. Bang! Un xerric a l'escala el va fer girar, amb els braços aguantant encara l'escopeta invisible. El negrot pujava els esglaons a saltets darrere seu, amb un somriure als llavis que li tibava el bigotet ben retallat. La boca del vell Dudley va quedar ben oberta. El negrot premia els llavis cap avall com si s'esforcés per no riure. El vell Dudley no es podia moure. Es va mirar la línia ben retallada que feia el coll de la camisa del negrot al damunt de la seva pell.

—¿Què està caçant, veterà? —va preguntar el negre amb una veu que semblava a mig camí de la rialla d'un negrot i de la burla d'un blanc.

El vell Dudley se sentia com una criatura amb una pistola de joguina. Tenia la boca oberta i la llengua ben rígida. Sota seu, notava com si els genolls li haguessin quedat buits. Els peus li van relliscar tres esglaons i va quedar assegut.

—Val més que vagi amb compte —va dir el negre—. S'hi podria fer mal, a l'escala aquesta. —I va oferir la mà perquè el vell Dudley s'agafés i s'aixequés. Era una mà llarga i estreta i les ungles estaven molt netes i tallades ben rectes. Potser estaven llimades i tot. Les mans del vell Dudley li penjaven entre els genolls. El negrot va agafar-lo pel braç i va estirar amunt.— Buuuf! —va esbufegar—, sí que pesa. Ajudi una mica, va. —Els genolls del vell Dudley es van desarronsar i va aixecar-se tot trontollant. El negrot el tenia agafat pel braç.— Jo també pujo —va dir—. L'ajudaré. —El vell Dudley va mirar frenèticament al seu voltant. Els esglaons que tenia al darrere semblava com si se li acostessin. Pujava les escales amb el negrot. El negrot l'esperava a cada esglaó.— O sigui que és caçador, vostè, ¿eh? —va dir el negrot—. A veure, jo una vegada vaig anar a caçar cérvols. Em sembla que vam fer servir una Dodson del 38 per caçar aquells cérvols. ¿Què fa servir, vostè?

El vell Dudley es mirava les sabates enllustrades de color torrat.

—Una escopeta —va murmurar.

—A mi m'agraden més les escopetes que anar de cacera —deia el negrot—. No m'ha fet mai peça, matar res. Trobo que és una llàstima, esgotar les reserves de caça. Però si tingués temps i diners, colleccionaria escopetes. —S'esperava a cada esglaó fins que el vell Dudley el pujava. Li estava parlant d'escopetes, de marques i models. Duia uns mitjons grisos amb esquixos negres. Van acabar de pujar les escales. El negrot va acompanyar-lo passadís avall, agafant-lo del braç. Segurament semblava com si anés de bracet amb el negrot.

Van arribar a la porta de l'apartament del vell Dudley. Llavors el negrot va preguntar:

—¿Vostè és de per aquí?

El vell Dudley va sacsejar el cap, mirant-se la porta. Encara no s'havia mirat el negrot. En tot el tros d'escalas que havien pujat, no s'havia mirat el negrot.

—Ja ho veurà —va dir el negrot—, és un lloc de primera... quan t'hi acostumes. —Va fer uns copets a l'espatlla del vell Dudley i va entrar al seu apartament. El vell Dudley va entrar al seu. El dolor de la gola ara se li havia escampat per tota la cara, i li traspuava pels ulls.

Va arrossegar els peus fins a la cadira del costat de la finestra i s'hi va aclofar. La gola li estava a punt de petar. La gola li estava a punt de petar per culpa d'un negrot... un coi de negrot que li havia fet uns copets a l'espatlla i li havia dit «veterà». A ell, que sabia que aquestes coses no podien ser. A ell, que venia d'un lloc decent. Un lloc decent. Un lloc on aquestes coses no podien ser. Se sentia els ulls estranys. Se li inflaven a les òrbites, i aviat no hi cabrien. Estava atrapat en aquell lloc on els negrots et deien «veterà». No volia estar atrapat. No ho volia. Va fer rodolar el cap pel respatller de la cadira, per poder estirar el coll, que tenia massa ple, massa inflat.

Un home se'l mirava. Hi havia un home a la finestra de l'altra banda del carreró, que se'l mirava directament. L'home es mirava com plorava. Allà era on hi hauria d'haver el gerani, però hi havia un home en samarreta que es mirava com plorava el vell Dudley, un home que esperava per veure com li petava la gola. El vell Dudley va tornar la mirada a l'home. Allà hi hauria d'haver el gerani. El gerani hauria de ser allà, no pas l'home.

—¿On és el gerani? —va cridar, amb la gola ben tibant.

—¿Per què plores? —va preguntar l'home—. Mai no havia vist un home plorar d'aquesta manera.

—¿On és el gerani? —va dir el vell Dudley amb la veu tremolosa—. Hi hauria d'haver el gerani, a la finestra. No tu.

—Aquesta és la meva finestra —va dir l'home—. Tinc dret a estar-m'hi, si em ve de gust.

—¿On és? —va escanyar-se el vell Dudley. Només li quedava una miqueta d'espai, a la gola.

—Va caure, si és que n'has de fer res —va dir l'home.

El vell Dudley es va aixecar i va treure el nas per damunt de l'ampit de la finestra. A baix al carreró, sis pisos més avall, va poder veure un test trencat escampat al damunt d'una taca de terra amb alguna cosa rosa que sobresortia d'un llaç de paper verd. Era sis pisos més avall. Una caiguda de sis pisos.

El vell Dudley es va mirar l'home, que mastegava xiclet i s'esperava que li petés la gola.

—No l'hauries d'haver posat tan a prop de la vora —va murmurar—. ¿Per què no el vas a recollir?

—¿Per què no ho fas tu, avi?

El vell Dudley es va mirar l'home que hi havia al lloc on hi hauria hagut d'haver el gerani.

Sí que ho faria. Baixaria i el recolliria. El posaria a la seva finestra i se'l miraria tot el dia, si li venia de gust. Va girar l'esquena a l'home i va sortir de l'habitació. Va caminar a poc a poc per davant de les gosseres i va arribar a les escales. Les escales baixaven pel dret com una ferida profunda al terra de l'edifici. S'obrien en un forat com una caverna i baixaven i baixaven. I ell les havia pujat una mica per darrere del negrot. I el negrot l'havia fet aixecar i l'havia agafat de bracet i havia pujat les escales amb ell i havia dit que caçava cérvols, «veterà», i l'havia vist aixecar una escopeta imaginària, i caure assegut als esglaons com una criatura. Duia unes sabates ben enllustrades de color torrat i provava de no riure, i tot plegat sí que era cosa de riure. Segurament hi hauria negrots amb mitjons grisos esquixats de negre a cada esglaó d'aquelles escales, aguantant-se el riure. Els esglaons queien pel dret, avall avall. No pensava pas baixar i deixar que els negrots li fessin copets a l'espatlla. Va tornar a l'apartament i a la finestra i es va mirar el gerani, sis pisos avall.

L'home s'estava allà on hauria d'haver estat el gerani.

—No he vist pas que el recollissis —va dir.

El vell Dudley es va mirar fixament l'home.

—Et tinc vist d'abans —va dir l'home—. Et tinc vist assegut en aquella cadira cada dia, mirant per la finestra, mirant a dins del meu apartament. El que jo faci al meu apartament només és cosa meva, ¿d'acord? No m'agrada que la gent es miri el que faig.

Era al capdavall del carreró, amb les arrels a l'aire.

—Només aviso un cop, jo —va dir l'home, i se'n va anar de la finestra.